

I KLASA ANGLE'A

**Guzek policzkowy mezialny
pierwszego trzonowca górnego
wpada w bruzdę międzyguzkową
pierwszego drugiego dolnego
trzonowca.**

II KLASA ANGLE'A

**Guzek policzkowy mezialny
górnego pierwszego trzonowca
wpada pomiędzy dolnego drugiego
przedtrzonowca i dolnego
pierwszego trzonowca.**

III KLASA ANGLE'A

**Guzek policzkowy mezialny
górnego pierwszego trzonowca
wpada pomiędzy dolnego
pierwszego i dolnego drugiego
trzonowca.**

I KLASA BAUMA

**Guzek policzkowy mezialny
drugiego trzonowca mlecznego
wchodzi w międzyguzkową
pierwszego drugiego dolnego
trzonowca mlecznego.**

II KLASA BAUMA

**Guzek policzkowy mezialny
górnego drugiego trzonowca
mlecznego wpada pomiędzy
dolnego drugiego trzonowca
mlecznego a pierwszego trzonowca
mlecznego.**

III KLASA BAUMA

**Guzek policzkowy mezialny
drugiego trzonowca mlecznego
wpada w przestrzeń za drugim
dolnym trzonowcem mlecznym.**

PRÓCHNICA OSTRA

**Rodzaj próchnicy charakteryzujący
się: szybkim przebiegiem,
najczęściej dotyka osoby młode,
ma jasną barwę i mazistą
konsystencję.**

PRÓCHNICA OSTRA

**Rodzaj próchnicy przybierający
twarde zmiany o ciemnej barwie,
najczęściej dotyka osoby dorosłe.**

PRÓCHNICA ZATRZYMANA

**Rodzaj próchnicy, który w pewnym
momencie ulega zahamowaniu.**

PRÓCHNICA WTÓRNA

Rodzaj próchnicy powstający wokół istniejącego wypełnienia.

PRÓCHNIA NIETYPOWA

Rodzaj próchnicy powstający na zębach martwych.

PRÓCHNICA UKRYTA

Rodzaj próchnicy powstający pod warstwą niezmięzionego szkliwa.

PRÓCHNICA OKRĘŻNA

Rodzaj próchnicy rozwijający się w okolicy szyjkowej zęba.

PRÓCHNICA BUTELKOWA

Rodzaj próchnicy atakujący przednie zęby u dzieci zasypiających z butelką w ustach wypełnioną słodkim napojem.

PRÓCHNICA KORZENIA

Rodzaj próchnicy atakujący w pierwszej kolejności kostliwo.

PRÓCHNICA POCZĄTKOWA

Rodzaj próchnicy, w którym nie doszło do uszkodzeń szkliwa.
Stadium odwracalne.

PRÓCHNICA POWIERZCHNIOWA

Rodzaj próchnicy charakteryzujący się nieodwracalnymi zmianami w obrębie szkliwa.

PRÓCHNICA ŚREDNIA

Rodzaj próchnicy obejmujący zębinę. Przybiera barwę czarną, bądź brązową.

PRÓCHNICA GŁĘBOKA

Rodzaj próchnicy docierający
miazgę, powodując ból.

I KLASA BLACKA

Ubytki obejmujące zagłębienia
anatomiczne zębów.

II KLASA BLACKA

Ubytki rozpoczynające się na
powierzchniach stycznych zębów
trzonowych i przedtrzonowych.

III KLASA BLACKA

Ubytki rozpoczynające się na
powierzchniach stycznych zębów
przednich z zachowanym brzegiem
siecznym.

IV KLASA BLACKA

Ubytki rozpoczynające się na powierzchniach stycznych zębów przednich z uszkodzeniem brzegu siecznego.

V KLASA BLACKA

Ubytki rozpoczynające się w okolicach przyszyjkowych, do 1/3 wysokości korony.

VI KLASA BLACKA

Ubytki rozpoczynające się w miejscach nietypowych.

PLAMA PRÓCHNICOWA

Pierwszy objaw próchnicy, objawia się białokredowymi plamami na powierzchni gładkiej szkliwa.

OGNISKO PRÓCHNICOWE

Zespół patologicznych zmian mikroskopowych w obrębie twardych tkanek zęba.

OSTEOBLASTY

Komórki kościotwórcze.

OSTEOKLASTY

Wielojądrzaste komórki mające
zdolność do resorpcji tkanki
kostnej.

PERIODONTIS

Ostre zapalenie przyzębia.

HIPODONCJA

OLIGODONCJA

KORONA ANATOMICZNA

KORONA KLINICZNA

KORONA PROTETYCZNA

PERFORACJA

APEX

MAMELONY

DIFURKACJA

Częściowy brak zębów w wyniku niewykształcenia się zawiązków zębowych.

Całkowity brak uzębienia.

Jest największą koroną.

Jest widoczną częścią zęba, która nie jest objęta tkanką przyzębia.

Sztuczna korona.

Przebicie się przez komorę zęba w bok.

Otwór szczytowy.

Małe guzki na krawędzi siecznej u dzieci w siekaczach górnych stałych.

Rozwidlenie między dwoma korzeniami.

**PRZESTRZEŃ
MIĘDZYZĘBOWĄ
TWORZĄ...**

TREPANACJA ZĘBA

**PRZESTRZEŃ
ZATRZONOWCOWA**

PUNKT STYCZNY

ROOT PLANING

**BADANIE RUCHOMOŚCI
ZĘBÓW STOPIEŃ I**

**BADANIE RUCHOMOŚCI
ZĘBÓW STOPIEŃ II**

**BADANIE RUCHOMOŚCI
ZĘBÓW STOPIEŃ III**

**ZĄB W MAKROSKOPOWEJ
BUDOWIE SKŁADA SIĘ Z...**

Nisza przedsionkowa i nisza językowa.

Otworzenie zęba poprzez przewiercenie się od korony do komory zęba.

Przestrzeń między ostatnimi zębami a gałęzią żuchwy.

Kontakt dwóch zębów w miejscu ich największej wypukłości.

Wygładzenie cementu korzeniowego.

Koronę zęba można przechylić o max 1 mm w kierunku poziomym.

Koronę zęba można przychylić o więcej niż 1 mm w kierunku poziomym.

Ząb jest ruchomy w kierunku poziomym i pionowym.

Korony, korzenia i szyjki zęba.

ĆWICZENIE SKALOUDA

ĆWICZENIE ROGERSA

HIPOPLAZJA

SACHAROZA

MINERALIZACJA

DEMINERALIZACJA

PŁYTKA NAZĘBNA

BŁONKA NABYTA

KAMIEŃ NAZĘBNY

KANDYDOZA

OPRYSZCZKA

AFTA

ROPIEŃ

SZKLIWO

GUZEK CARABELLEGO

ABRAZJA

ATRYCJA

ABFRAKCJA

EROZJA

ŚLINIANKI

GRUCZOŁY ŚLINOWE

ŚLINIANKI PRZYUSZNE

**ŚLINIANKI
PODŻUCHWOWE**

ŚLINA SUROWICZA

SKŁAD ŚLINY

FUNKCJE ŚLINY

HIPERPLAZJA

KSEROSTOMIA

STOMATOPATIA

MIKROGNACJE

Suchość błony śluzowej jamy ustnej z powodu uszkodzenia lub usunięcia gruczołów ślinowych.

Wszelkie dolegliwości subiektywne oraz zmiany na błonie śluzowej jamy ustnej, wynikające z użytkowania uzupełnień protetycznych.

Wada wrodzona polegająca na nieprawidłowo małej żuchwie.

ZĄB W MIKROSKOPOWEJ BUDOWIE SKŁADA SIĘ ZE ...

Szkliwa, zębiny, cementu, miazgi i ozębnej.

Wciągnięcie powietrza poprzez nos i przemieszczenie go do przedsionka bez otwierania ust, płukanie ust powietrzem i wypuszczanie.

Pozycja na „baczność”, odchylenie głowy i rąk do tyłu z równoczesnym odwróceniem dłoni na zewnątrz, maksymalne wysunięcie żuchwy, powrót do pozycji spoczynkowej

Może przyjmować postać białych lub brunatnych plamek na powierzchni szkliwa, niewielkich dołków rozmieszczonych na zębach, bruzd na koronach czy pofałdowanych brzegów siecznych zębów.

Cukry, czyli pożywka dla bakterii.

Podczas formowania się zawiązków zębów mlecznych w okresie ciąży dochodzi do tworzenia się warstwy minerałów na przyszłych zębach.

To proces uszkodzenia szkliwa, który objawia się białą plamą będącą wczesną postacią próchnicy przedinwazyjnej.

To lepka i bezbarwna warstwa bakterii i węglowodanów, która nieustannie tworzy się na zębach i jest główną przyczyną ubytków próchnicowych oraz chorób dziąseł.

Zaczyna się tworzyć po ostatnim czyszczeniu zębów, zbudowana jest z substancji zawartych w ślinie, głównie glikoprotein.

Zmineralizowana (zwapniała) płytka nazębna.

Choroba ta najczęściej jest wywołana drożdżakami chorobotwórczymi z rodzaju Candida.

Choroba ujawnia się w postaci powierzchniowych zapalnych pęcherzyków uformowanych w skupiska, na granicy błony śluzowej jamy ustnej i warg.

Otwarte owrzodzenie zlokalizowane na błonie śluzowej jamy ustnej, warg lub języka z wytworzeniem miejscowego stanu zapalnego.

Jest to ostro odgraniczone zbiorowisko ropy w przestrzeni tkankowej, dające objawy bólowe.

Tkanka pokrywająca zębinę w obrębie korony zęba.

Na podniebiennej powierzchni guzka podniebiennego bliższego.

Pierwotny niedorozwój lub wtórna utrata szkliwa.

Co nazywamy powolną utratę twardych tkanek zęba, do której dochodzi w efekcie żucia i rozcierania pokarmów.

Powstaje na skutek zginania korony zęba pod wpływem obciążeń zgryzowych działających ekscentrycznie do długiej osi zęba.

Przewlekła i powolnie postępująca utrata twardych tkanek zęba w wyniku procesu chemicznego bez udziału bakterii.

Merokrynowy gruczoł wydzielania zewnętrznego (egzokrynowy), wytwarzający ślinę.

Gruczoł położony w przedniej części układu pokarmowego, wytwarzający ślinę, która zawiera enzymy trawienne służące do wstępnej fazy trawienia, a u niektórych gatunków także toksyny.

Największe gruczoły produkujące ślinę.

Ich wydzielina w większości zawiera komponent surowiczy, ale generalnie jest mieszana.

Produkowana przez gruczoły zbudowane głównie z komórek surowiczych.

**woda
białka
enzymy: amylaza, lipaza,
rybonukleaza, poroteazy
jony wapnia, fluorkowe,
fosforanowe, węglanowe, sodu,
potasu, chlorkowe
mucyny, substancje grupowe krwi,
na przykład A, B, H**

Główne funkcje, które chronią przed próchnicą to: działanie przeciwbakteryjne, udział w demineralizacji i remineralizacji szkliwa, rozpuszczanie i eliminacja cukrów.

Powiększenie tkanki lub narządu na skutek zwiększenia liczby komórek.

PROSTHION

POGONION

**PŁASZCZYZNA
STRZAŁKOWA**

**PŁASZCZYZNA
CZOŁOWA**

**PŁASZCZYZNA
POPRZECZNA**

**PŁASZCZYZNA
OCZODOŁOWA**

**PŁASZCZYZNA
FRANKFURDZKA
HORYZONTALNA**

**PŁASZCZYZNA
POŚRODKOWA
STRZAŁKOWA**

SZPAROWATOŚĆ

Zbyt duże zęby w stosunku do zębodołów.

Nadmiar miejsca w szczęce i w żuchwie, szpary pomiędzy zębami.

Prawidłowo zbudowana żuchwa z różnych powodów ulega przemieszczeniu na jedną ze stron.

Jest przeciwieństwem zgryzu krzyżowego i wynika z poszerzenia się szczęki lub zwężenia żuchwy.

Szpara występująca pomiędzy górnymi, przyśrodkowymi siekaczami.

Jest to przestrzeń zawarta między płaszczyzną oczodołową i płaszczyzną czołową.

Ustawienie górnej linii zębów, do linii dolnej, w taki sposób, aby układały się swobodnie i prawidłowo podczas mówienia czy połykania.

Powstają one przez rozszczepienie się lub częściowy podział zawiązka zęba w okresie formowania się korony lub poprzez połączenie się prawidłowego zawiązka z nadliczbowym.

Nadmierne wychylenie przednich ,górných zębów w stosunku do zębów dolnych.

GLABELLA

NASION

SUBNASOLE

GNATHION

CHELION

TRAGION

ORBITALE

GONION

TRICHION

STŁOCZENIE

ZGRYZ OTWARTY

ZGRYZ GŁĘBOKI

ZGRYZ KRZYŻOWY

Nadmierne zachodzenie górnych siekaczy na dolne, tj. przykryciem więcej niż połowy wysokości koron siekaczy dolnych przez siekacze górne.

PRZODOZGRYZ

TYŁOZGRYZ

Dzieli ciało na dwie części: prawą i lewą.

ZGRYZ PRAWIDŁOWY

POLE BIOMETRYCZNE

PROTRUZJA

DIASTEMA

ZĄB ZATRZYMANY

ZĄB BLIŹNIACZY

ZĄB PRZETRWAŁY

**BOCZNE
PRZEMIESZCZENIE
ŻUCHWY
(CZYNNOŚCIOWE)**

ZGRYZ PRZEWIESZONY

BRUKSIZM

Prawidłowo rozwinięty ząb, który z różnych przyczyn nie uległ wyrżnięciu o czasie i w całości tkwi w kości wyrostka zębodołowego szczęki lub żuchwy.

Punkt położony w kącikach ust

Punkt położony w górnych krawędziach skrawkach uszu.

Punkt położony najniżej na brzegach podoczodołowych.

Punkt położony na przejściu trzonu żuchwy.

Punkt położony na górnej granicy czoła, na przejściu skóry głowy owłosionej w nieowłosionej.

Punkt położony najbardziej do przodu w dolnej części czoła między łukami brwiowymi

Punkt położony w najgłębszym zagłębieniu nosowo-czołowym

Punkt położony na przejściu skórnej przegrody nosa w wargę górną

**Punkt położony najniżej na brzegu
dziąsłowym wyrostka
zębodołowego szczęki między
siekaczami przyśrodkowymi.**

**Punkt położony najbardziej do
przodu na szczycie guzowatości
bródkowej.**

**Punkt położony najbardziej ku
dołowi i do przodu na dolnym
zarysie bródki.**

Zgrzytanie zębami podczas snu.

**Przesunięcie żuchwy do tyłu w
stosunku do szczęki.**

**Po okresie wymiany zębów
mlecznych na stałe w jamie ustnej
pozostaje ząb mleczny, brak
zawiązków zębów stałych.**

**Wysunięcie żuchwy do przodu w
stosunku do szczęki.**

**Zęby dolne zachodzą na zęby górne
na niektórych odcinkach lub w
całym łuku.**

**Zęby górne i dolne nie stykają się
podczas ich zwarcia.**

Przebiega równoległe do czoła i dzieli ciało na przednią i tylną część.

Przebiega poziomo i pod kątem prostym do płaszczyzny czołowej i strzałkowej. Dzieli ciało na dwie części: górną i dolną.

Przechodzi przez wszystkie punkty pośredkowe twarzy. Dzieli ją na dwie części prawą i lewą.

Przechodzi przez punkty: Orbitale i Tragon. Dzieli twarz na górę i dół.

Przechodzi przez Orbitale, jest prostopadła do płaszczyzny strzałkowej horyzontalnej. Dzieli twarz na przód i tył.

ERUPCJA

Wyrzynanie się zęba to przesuwanie się zęba z miejsca jego rozwoju w kościach szczęki do jego funkcyjnej pozycji w łuku w jamie ustnej.

EKSFOLIACJA

Wypadnie zębów mlecznych.

NADZGRYZ FIZJOLOGICZNY

Brzegi sieczne dolnych siekaczy
stykają się z podniebiennymi
powierzchniami siekaczy górnych.

FUNKCJE ZĘBINY

Bierze udział w metabolizmie
szkliwa i cementu korzeniowego,
przewodzi funkcje do miazgi, chroni
miazgę przed czynnikami
szkodliwymi.

ZĘBINA PIERWSZORZĘDOWA

Występuje podczas rozwoju zęba,
jest słabo zmineralizowana.

ZĘBINA WTÓRNA

Występuje z wiekiem po wyrznięciu
zęba, jest w pełni zmineralizowana.

ZĘBINA TRZECIORZĘDOWA

Pojawia się jako reakcja ochronna zębiny na uszkodzenie zęba, gdzie następuje zamknięcie kanalików, pojawia się po stosowaniu tlenku cynku z eugenolem.

PRÓCHNICA - PODZIAŁ WHO

D1 – zmiana występująca w szkliwie z nienaruszoną powierzchnią (bez ubytku)

D2 – zmiana w szkliwie z minimalnym jego ubytkiem

D3 – zmiana w obrębie zębiny z ubytkiem tkanek

D4 – zmiana sięgająca miazgi

I KLASA USZKODZEŃ ZĘBÓW WG ELLISA

Złamanie korony zęba w obrębie szkliwa.

II KLASA USZKODZEŃ ZĘBÓW WG ELLISA

Złamanie korony zęba w obrębie szkliwa i zębiny.

III KLASA USZKODZEŃ ZĘBÓW WG ELLISA

Złamanie korony zęba z obnażeniem miazgi.

**IV KLASA USZKODZEŃ
ZĘBÓW WG ELLISA**

Uraz prowadzący do utraty
żywności miazgi bez złamania lub
ze złamaniem korony zęba.

**V KLASA USZKODZEŃ
ZĘBÓW WG ELLISA**

Całkowite zwichnięcie zęba.

**VI KLASA USZKODZEŃ
ZĘBÓW WG ELLISA**

Złamanie korzenia.

**VII KLASA USZKODZEŃ
ZĘBÓW WG ELLISA**

Zwichnięcie częściowe zęba.

**VIII KLASA USZKODZEŃ
ZĘBÓW WG ELLISA**

**Złamanie korony w okolicy szyjki
zęba.**

**IX KLASA USZKODZEŃ
ZĘBÓW WG ELLISA**

Uszkodzenie zębów mlecznych.

**TRZY OGÓLNE CECHY
ZĘBÓW**

**Cechy pozwalające
odróżnić z której strony
pochodzi ząb.**

**CECHA WYPUKŁOŚCI
KORONY**

**Większa wypukłość przyśrodkowej
części powierzchni wargowej lub
policzkowej korony zęba, aniżeli
bocznej.**

CECHA KORZENIA

**Odchylenie korzenia długiej osi
zęba w stronę, z której ząb
pochodzi.**

CECHA KĄTA

Brzeg sieczny przechodzi w powierzchnię boczną, podczas gdy z przyśrodkowej tworzy kąt ostry, prawie prosty.

DIFIDONTYZM

Dwuzmienność zębów (cecha ssaków), polega na dwugeneracji zębów.

TEKODONTYZM

Rodzaj uzębienia u ssaków i krokodyli polegający na osadzaniu zębów w zębodołach szczęki i żuchwy.

HETERODONTYZM

Rodzaj uzębienia u ssaków; zróżnicowanie kształtów i wielkości zębów w zależności od ich położenia.

